

INDIAN

INTERNATIONAL SCIENTIFIC
ONLINE CONFERENCE

THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY

 2025 YEAR

INDIAN, NEW DELHI

ISOC
INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
ONLINE
CONFERENCES

THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY

International scientific-online conference

Part 30

February 21st

COLLECTIONS OF SCIENTIFIC WORKS

NEW DELHI 2025

THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY: a collection scientific works of the International scientific online conference (21st February, 2025) -INDIA, New Delhi : "CESS", 2025. Part 30 – 306p.

Chief editor:

Candra zonyfar - PhD Universitas Buana Perjuangan Karawang, Indonesia
Sunmoon University, South Korea.

Editorial board:

Martha Merrill - PhD Kent State University, USA

David Pearce - ScD Washington, D.C., USA

Emma Sabzalieva - PhD Toronto, Canada

Languages of publication: русский, india, english, казахша, о'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերեն....

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference "THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY". Which took place in New Delhi on February 21, 2025.

Conference proceedings are recomanded for scientits and teachers in higher education esteblishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

© "CESS", 2025

© Authors, 2025

<i>KO'KRAK BEZI SARATONI BILAN OG'RIGAN BEMORLAR PARVARISHI.</i> Shodmonova Gavhar Suyunovna	265
<i>HOMILADORLIK VA QANDLI DIABET</i> Shodmonova G.S	268
<i>RUL BOSHQARMASI VA TORMOZ TIZIMI</i> Aminjonov Davlatbek Dilshodjon o'g'li	270
<i>СМЫСЛ СЛОВА И ЕГО СОВМЕСТИМОСТЬ С ДРУГИМИ СЛОВАМИ</i> Панжиев Н.П Йигиталиева Мадинабону	275
<i>TAKRORIY EKIN SIFATIDA YETISHTIRILGAN LOVIYA NAVLARINI</i> <i>FERTIGATSIYA USULIDA SUG'ORISH AGROTEXNIKASI</i> Abdalova Gulistan Nuranovna Buvamirzaeva Gulhayo Solayeva Dinora Baxtiyor qizi	281
<i>КРЕАТИВНЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ГОВОРЕНИЮ НА УРОКАХ</i> <i>РУССКОГО КАК ИНОСТРАННОГО</i> Turg'unboyev Abdullajon Abdubanno o'g'li	287
<i>INTERNET NARSALAR (IOT) VA UNING RAQAMLI IQTISODIYOTGA TA'SIRI</i> Mardonov Diyor Bobir o'g'li Abdulloyev Asliddin Junaydulloyevich	301
<i>RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRI</i> Kamolov Mirjahon Ilhom o'g'li Abdulloyev Asliddin Junaydulloyevich	307
<i>IJTIMOIIY TARMOQLAR VA RAQAMLI REKLAMA BOZORI</i> Abdullayev Dilshod Fazliddin o'g'li Giyazova Nozima Bayazovna	312

INTERNET NARSALAR (IOT) VA UNING RAQAMLI IQTISODIYOTGA TA'SIRI

Mardonov Diyor Bobir o'g'li

*Buxoro davlat universiteti
Iqtisodiyot va turizm fakulteti
3-bosqich talabasi*

Abdulloyev Asliddin Junaydulloyevich

*Buxoro davlat universiteti
Iqtisodiyot va turizm fakulteti
Iqtisodiyot kafedrası mudiri, professor,
i.f.d (DSc)*

Anotatsiya: *Ushbu maqolada 'Internet narsalar' (IoT) tushunchasi va uning raqamli iqtisodiyotga ta'siri tahlil qilinadi. IoT texnologiyalarining zamonaviy jamiyat va iqtisodiyotdagi ahamiyati, ushbu sohadagi muhim tadqiqotlar va kashfiyotlar, shuningdek, IoT qo'llanilishi natijasida yuzaga keladigan imkoniyatlar va xavflar muhokama qilinadi.*

Kalit so'zlar: *Internet narsalar(IoT), raqamli iqtisodiyot, texnologiyalar, innovatsiyalar, internet tezligi, raqamli infratuzilma va zamonaviy iqtisodiyot.*

Bugungi kunda Internet narsalar (IoT) global iqtisodiyotning asosiy tarkibiy qismlaridan biriga aylangan. IoT texnologiyalari nafaqat kundalik hayotimizni, balki butun iqtisodiy tizimni tubdan o'zgartirmoqda. IoT yordamida kompaniyalar samaradorlikni oshirib, xarajatlarni kamaytirish va yangi bozorlarni ochish imkoniga ega bo'lmoqdalar. Mazkur maqola ushbu texnologiyalarning iqtisodiyotga ta'siri va istiqbollari yoritadi. Raqamli davrda texnologiyalar, xususan, Internet narsalar (IoT), butunlay yangi iqtisodiy modelning shakllanishiga olib kelmoqda. IoT bu — texnologiyalar orqali qurilmalar va tizimlarni internet orqali bog'lashdir. Hozirgi kunda dunyoda 20 milliarddan ortiq IoT qurilmalari faoliyat ko'rsatmoqda va bu raqam yildan-yilga ortib bormoqda. IoT iqtisodiyotga jiddiy ta'sir ko'rsatib, yangi bozorlarni yaratish va mavjud bozorlarni o'zgartirishga qodir. IoT ning sog'liqni saqlash, transport, sanoat va qishloq xo'jaligidagi qo'llanilishi iqtisodiy samaradorlik va innovatsion imkoniyatlarni oshiradi. Ushbu maqola IoT texnologiyalarining dolzarbligini, ular olib kelayotgan o'zgarishlarni va iqtisodiyotdagi rolini tahlil qiladi.

Internet narsalar (IoT) - bu qurilmalar, tizimlar va xizmatlarning internet orqali o'zaro bog'lanishidir. Qurilmalar internetga ulangan har qanday jismoniy ob'ektni o'z ichiga olishi va boshqa qurilmalar bilan aloqa qilishi mumkin. IoT - bu bizning kundalik hayotimizga ta'sir qiladigan rivojlanayotgan texnologiya. Ko'proq qurilmalar ulanganligi sababli, narsalar Interneti rivojlanishda davom etmoqda, ma'lumotlarni almashish va avtomatlashtirishning yangi qatlamlarini qo'shmoqda. Misol tariqasida aqlli uy qurilmalari (masalan, aqlli termostatlar va lampalar), sanoat sensorlari va

tibbiy monitoring tizimlarini keltirish mumkin. IoT qurilmalari axborotni to'plash, tahlil qilish va natijalarni qayta ishlash orqali ko'plab sohalarda yangiliklar yaratmoqda. Shu bilan bir qatorda, u jismoniy ob'ektlarni dasturiy ta'minot, sensorlar va qayta ishlash imkoniyatlari bilan tavsiflaydi. Ushbu qurilmalar asosan internetga ulangan bo'lib, ular bilan muloqot qilish imkonini beradi. Ushbu qurilmalar turli vazifalarni bajarish uchun ham dasturlashtirilishi mumkin. Ushbu texnologiya korxonalarining qanday ishlashini inqilob qilishi mumkin, bu ularga o'z mijozlariga pullari uchun ko'proq qiymat taklif qilish imkonini beradi.

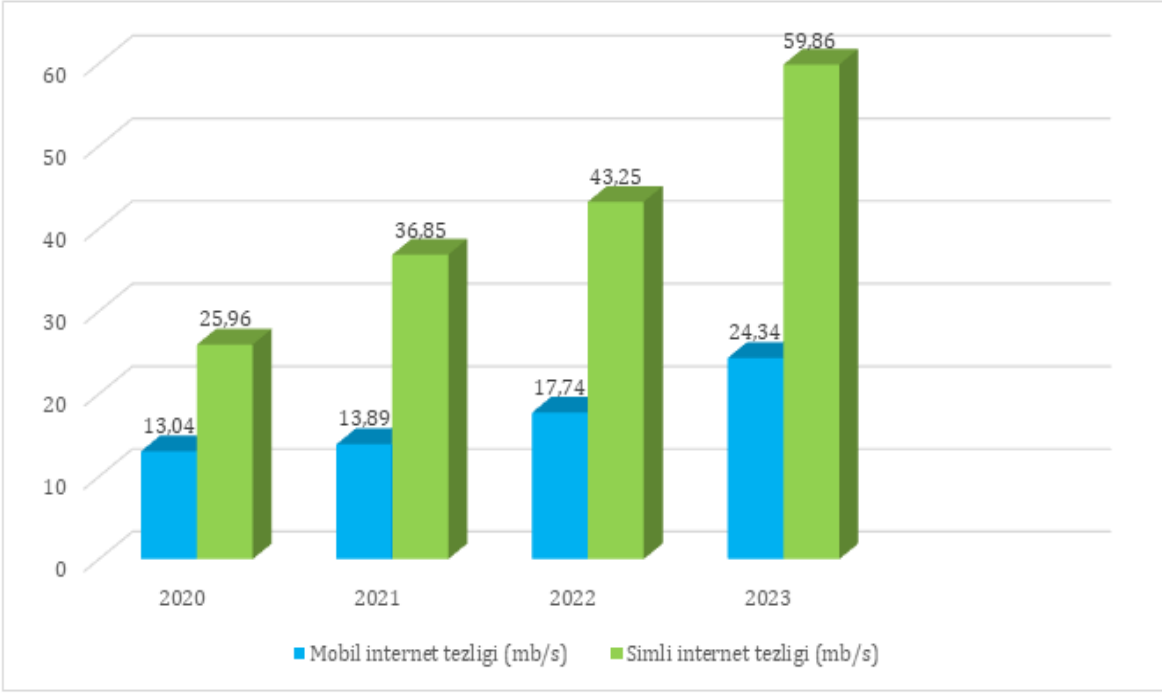
IoT transport, ishlab chiqarish va kommunal tashkilotlarda eng keng tarqalgan. Biroq, u boshqa sohalarda, jumladan, qishloq xo'jaligi, infratuzilma va uyni avtomatlashtirishda ko'plab ilovalarga ega. Misol uchun, fermerlar tuproq tarkibini kuzatish uchun IoT-ni qo'llab-quvvatlaydigan sensorlardan foydalanishlari mumkin. Bundan tashqari, IoT ilovalari shifokorlarga o'z bemorlarining sog'lig'ini masofadan turib kuzatishga yordam beradi, bu ularga har qanday o'zgarishlar ularning holatiga ta'sir qilishi mumkinligini ko'rish imkonini beradi.

IoT texnologiyalari iqtisodiyotning turli jabhalarida inqilob qilmoqda. Masalan, transport sohasida IoT yordamida aqlli logistika va monitoring tizimlari yaratilmoqda. Sanoatda IoT asosida avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish jarayonlari joriy etilmoqda. Xizmat ko'rsatish sohasida esa IoT mijozlar tajribasini yaxshilashda muhim rol o'ynamoqda. Misol sifatida Amazon, Tesla va Siemens kompaniyalarining innovatsion ishlanmalarini keltirish mumkin. Xususan, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. IoT texnologiyalari yordamida kompaniyalar real vaqt rejimida ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish imkoniyatiga ega. Masalan, Amazon kompaniyasi IoT texnologiyalaridan omborxonalaridagi jarayonlarni avtomatlashtirishda foydalanadi, bu esa xarajatlarni kamaytirib, etkazib berish tezligini oshiradi. Tesla esa IoT orqali avtomobillarini masofadan boshqarish va ularning texnik holatini monitoring qilishni ta'minlamoqda. Qishloq xo'jaligida IoT dasturlari suv va o'g'itni samarali taqsimlash uchun ishlatiladi. Masalan, aqlli sensorlar erning namlik darajasini kuzatib, kerakli miqdorda suv etkazib berishni ta'minlaydi. Bu nafaqat hosildorlikni oshiradi, balki resurslarni tejashga ham yordam beradi.

Hozirgi paytda IoT texnologiyalarini rivojlantirish bo'yicha ko'plab tadqiqotlar olib borilmoqda. Masalan, aqlli shahar konsepsiyasi bo'yicha amalga oshirilayotgan loyiha IoT imkoniyatlarini namoyish qilmoqda. 2024-yilda o'tkazilgan tadqiqotlarga ko'ra, IoT bozori global darajada 1 trillion dollardan oshdi va bu ko'rsatkich yil sayin ortib bormoqda.

Internet narsalar(IoT) mamlakatimiz iqtisodiyotiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan internet tezligiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bunday ta'sirlarni quyidagi jadvallar orqali tahlil qilishimiz mumkin:

Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda internetdan foydalanish darajasi va raqamli infratuzilmaning yaxshilanishi(internet tezligi) muhim ahamiyatga ega.

1-rasm. Internet tezligining rivojlanish bosqichlari.

Diagrammada O'zbekistonda internet tezligining yillik o'sishi 2020yildan 2024 yilgacha sezilarli darajada o'sishi ko'rsatilgan. 2020-yilda mobil internet uchun o'rtacha yuklab olish tezligi 13.04 mb/s bo'lganligini va 2024-yilga qadar har yili barqaror o'sish kuzatilganligini ko'rish mumkin. Simli internet tezligida ham juda katta o'sish kuzatilgan. 2024-yilda 2020-yilgiga qaraganda 3 barobardan ko'p o'sish mavjud. Bular sifatli internet xizmatlarini taqdim etishga qaratilgan chora-tadbirlarning muvaffaqiyatini ko'rsatadi.

Internet tezligi raqamli iqtisodiyotning rivojlanishida muhim rol o'ynaydi, chunki u biznes jarayonlarining samaradorligi, texnologik innovatsiyalar va global raqobatbardoshlikka bevosita ta'sir qiladi. Tezkor internet savdo va moliya operatsiyalarining tezligi va xavfsizligini oshiradi, masofaviy ish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shuningdek, u startaplar va kichik bizneslar uchun yangi bozorga kirish eshigini ochib, ularga yirik kompaniyalar bilan teng raqobatlashish imkoniyatini beradi. Shu sababli, internet infratuzilmasiga sarmoya kiritish raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va global bozorda ustunlikka erishish uchun muhim strategik qadamlardan biri hisoblanadi.

1-jadval
IoT texnologiyalariga investitsiya kiritishda bir qancha yetakchi sohalar mavjud.

Sohalar	Investitsiya ulushi	Iqtisodiyotimizda muhimligi
Ishlab chiqarish	25-30%	Ishlab chiqarishni avtomatlashtirish, yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim rol o'ynaydi

Transport	15-18%	Logistika sogasini rivojlantiradi
Aqlli uylar	12-15%	IoT qurilmalari orqali yorug'lik, harorat, va maishiy texnikani masofadan boshqarish mumkin.
Sog'liqni saqlash	15-20%	Bemorlarga masofadan tashxis qo'yish
Chakana savdo	8-10%	Sotuv jarayonlarini tez va samarali bajarish
Qishloq xo'jaligi	8-12%	Hosildorlikni oshirish va masofadan kuzatish imkoniyati
Shahar infratuzilmasi	5-8%	Aqlli svetoforlar va transport monitoring tizimlari tirbandlikni kamaytiradi; IoT yordamida jamoat transportining samaradorligi oshiriladi

IoT texnologiyalariga investitsiyalar turli sohalarda raqamli iqtisodiyotni tezlashtiradi. Ushbu investitsiyalar ishlab chiqarishdan tortib sog'liqni saqlashgacha bo'lgan ko'plab yo'nalishlarda samaradorlikni oshiradi, xarajatlarni qisqartiradi va resurslardan foydalanishda tejamkorlikni oshiradi. IoT qurilmalarining keng qo'llanilishi ma'lumotlarini tezda tahlil qilish, avtomatlashtirish va xavfsizlikni yaxshilash imkonini yaratadi. Bu esa nafaqat iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi, balki jamiyatning har bir qismida hayot sifatini yaxshilashga ham xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, IoT texnologiyalari zamonaviy iqtisodiyotda muhim rol o'ynab, turli sohalarda inqilobiy o'zgarishlarni amalga oshirmoqda. IoT nafaqat samaradorlikni oshirish, balki yangi imkoniyatlar yaratishda ham muhim vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, IoT texnologiyalarining xavfsizlik va maxfiylikka ta'siri bo'yicha muammolarni hal qilish zarur. IoT texnologiyalari kelajakda yanada rivojlanib, raqamli iqtisodiyotning yangi bosqichlariga yo'l ochishi kutilmoqda. Internet narsalar (IoT) zamonaviy iqtisodiyotning harakatlantiruvchi kuchlaridan biriga aylanmoqda. Bu texnologiyalar yordamida kompaniyalar xarajatlarni optimallashtirish, resurslarni samarali boshqarish va mijozlarga innovatsion xizmatlarni taqdim etish imkoniyatiga ega bo'ldilar. Sanoatning avtomatlashtirilishi, aqlli shaharlar konsepsiyasining amalga oshirilishi, shaxsiy hayotda IoT qurilmalari orqali qulayliklarning yaratilishi IoT texnologiyalarining yanada keng qo'llanilishiga olib kelmoqda. Shu bilan birga, IoT xavfsizlik va maxfiylikka oid masalalarni hal qilishda ham katta ahamiyatga ega. IoT nafaqat texnologik inqilobni, balki ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlarni ham olib kelmoqda. U raqamli iqtisodiyotning yangi bosqichiga yo'l ochib, global iqtisodiy o'sishga sezilarli hissa qo'shmoqda. Yaqin kelajakda IoT

texnologiyalarining rivojlanishi yangi imkoniyatlar va innovatsiyalarni keltirib chiqarishi aniq.

ФЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎХАТИ:

1. Abdulloev, A. J. (2023). THE ROLE AND IMPORTANCE OF STRATEGIC PLANNING IN MARKETING.
2. Абдуллаева, Х. Н. (2024). МАХАЛЛИЙ КОРХОНАЛАР ФАОЛИЯТИДА МАРКЕТИНГ ДАСТУРЛАРИДАН ФЙДАЛАНИШ AMERICAN JOURNAL OF EDUCATION AND LEARNING ISSN: 2996-5128 (online) | ResearchBib (IF) = 9.918 IMPACT FACTOR Volume-2| Issue-5| 2024 Published: |30-12-2024| 800 АМАЛИЁТИ ТАХЛИЛИ ВА УНИНГ САМАРАДОРЛИК КЎРСАТКИЧЛАРИ. Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting, 4(05), 1-9.
3. Abdullayeva, H. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATION MARKETINGDAN FOYDALANISH. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАТСИЙ (buxdu. uz), 49(49).
4. Axrorovna, B. M. (2022). The Importance of Digitizing the Tax System. European Journal Of Business Startups And Open Society, 2(11), 1-5.
5. Giyazova, N.B. (2024). INCREAZING THE EFFICIENCY OF WASTE RECYCLING IN THE ECONOMY OF OUR COUNTRY. MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH, 3(34), 455-461.
6. Giyazova, N.B., & Sh,B.S. (2024). ZAMONAVIY RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI MUAMMOLAR VA CHORA-TADBIRLAR. Science and innovation, 3(Special Issue 42), 482-489.
7. Niyozova, I. N., & Shodibekov, U. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BOJXONA TIZIMINI AVTOMATLASHTIRISH. INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 5(40), 619-623.
8. Niyozova, I. (2023). Digitalization-Merits And Demerits On The Whole Society. Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz), 38(38).
9. Tairova, M. M., Narzullayeva, G. S., & Odinayeva, N. F. (2021). Foreign Experience in Ensuring High Competitiveness of Economists in Higher Education.
10. Таирова, М. М., & Зойитов, Д. (2024). ЗНАЧЕНИЕ МАРКЕТИНГОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ. Science and innovation, 3(Special Issue 42), 371-376.
11. Hakimovna, U. M., & Muhammedrisaevna, T. M. S. (2023). Audit and Marketing Audit in Small Business and Private Entrepreneurship: The Order and Process of Inspection.
12. Sayfullayeva, M. (2023). Establishment Of Agritourism Clusters In Uzbekistan Based On The Principles Of Sustainable Tourism. Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz), 35(35).

13. Raxmatullayeva, F. M. (2024). MINTAQALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI. Indexing, 1(1).
14. Raxmatullayeva, F. M., & Shaxzod, J. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RESURLAR ISTE'MOLIGA TA'SIRI. MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH, 3(34), 496-502.